

PÉNZGAZDÁLKODÁSI ALAPISMERETEK

III. ELŐADÁS A GAZDÁLKODÓK VAGYONI, PÉNZÜGYI ÉS JÖVEDELMEZŐSÉGI HELYZETE

Süveges Gábor

Dr. Pál Tibor: Számvitel alapjai 1-2. ea. alapján

2013.09.26.

A számvitel mint köznapi fogalom

- Tevékenység?
- Okmány, információ?
- Módszertan?
- Tantárgy!

A számvitel szerepe

- Ellentétes vélemények
- Cél vagy egy eszköz?
- Gyakorlatorientált, az üzlet nyelve
- Technológiai fejlődés által meghatározott
- A közgazdaságtudományok részterülete
- Több évszázadra tekint vissza

Kapcsolódási pontok más tudományterületekkel

Alapfogalmak a számvitel témakörében

1. A számvitel fogalma

2. Célja, feladata

3. Tárgya

4. Jellemzői

5. Részei

1. A számvitel fogalma

Az újratermelési folyamat eseményeinek szervezett megfigyelése, számokkal való kifejezése, feljegyzése, feldolgozása és az így kapott információk továbbítása, elemzése.

2.a. A számvitel célja, feladata

- Makro- és mikroszintű információk szolgáltatása a döntéshozatalhoz
- A gazdaság, a vállalkozás kiszolgálás
- Korábbi időszakban (retrospektív)
- Jelenleg (többfunkciós)

2.b. A célok változása az elmúlt évtizedekben

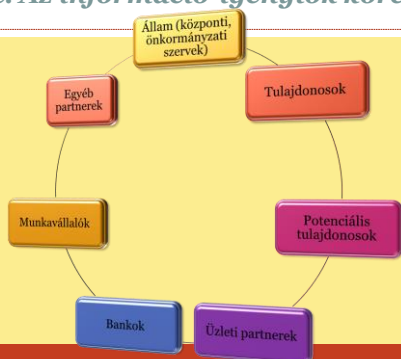
Változások a gazdaságban:

- az állami tulajdon visszaszorulása,
- külföldi befektetők megjelenése,
- önkormányzati gazdálkodás kibontakozása.

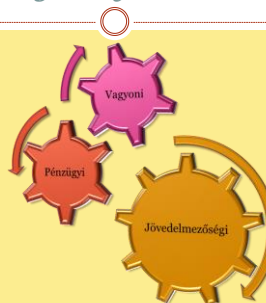
Ennek hatására változik:

- az információigénylők köre,
- az információ tartalma,
- az információ mennyisége.

2.c. Az információ-igénylők köre

2.d. Az igényelt információk típusa

3. A számvitel tárgya

A gazdálkodó illetve a gazdálkodási folyamat lépései valamint egésze (részletes vagy átfogó vizsgálati mélység).

4. A számvitel jellemzői

- **Információs rendszert alkot**
- **A teljességre törekszik**
Minden eseményt:
 - folyamatosan,
 - tételenen,
 - teljes körűen dolgoz fel.
- **Alapvető mértékegysége a pénz**
- **Bizonylati alátámasztást igényel** (bizonylati elv)
- **Külső kontrollt feltételez**
- **Zárt rendszert alkot**
- **Output-orientált**
- **Retrospektív** (visszatekintő)

5. A számvitel részei

1. Hagományos csoportosítás:

- a.) könyvvitel, könyvvézetés
- b.) költség és önköltség számítás
- c.) beszámolási rendszerek
- d.) előzőekhez kapcsolódó bizonylati rendszer

2. Funkcionális megközelítés:

- a.) pénzügyi számvitel
- b.) vezetői számvitel

A vállalkozás vagyona

Kettős vetület

1. Az újratermelési folyamat mely szakaszában van a vagyon?

2. Honnan származik ez a vagyon rész?

Rendeltetés szerint
ESZKÖZÖK

Eredet szerint
FORRÁSOK

A vagyon kimutatása

Aktívák	Mérleg ...	Passzívák
A. BEFEKTETETT ESZKÖZÖK I. IMMATERIÁLIS JAVAK II. TÁRGYI ESZKÖZÖK III. BEFEKTETÉSEK	D. SAJÁT TŐKE I-II. JEGYZETT TŐKE III-VI. TARTALÉKOK	
		G. PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK
C. AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK		

Σ Eszköz = Σ Forrás

A mérleg jellemzői

- Vagyonkimutatás (kétoldalas vagy lépcsőzetes)
- Adott időpontra vonatkozik (üzleti év fogalma)
- Az eszközöket és forrásokat pénzben fejezi ki
- Tagolása előírt (összehasonlíthatóság)
- Mérlegegyezőség (az eszközök és források értéke egyenlő – AXIÓMA)

Éves beszámoló mérlege

Hármas mélységi tagolás:

A. MÉRLEG FŐCSOPORT

I. MÉRLEG CSOPORT

1. Mérleg sor

(Egyszerűsített beszámolónál főcsoport- csoport tagolás)

A mérleg főcsoportjai

Eszközök	Mérleg ...	Források
A. BEFEKTETETT ESZKÖZÖK		D. SAJÁT TŐKE
B. FORGÓESZKÖZÖK		E. CÉLTARTALÉK
C. AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK		F. KÖTELEZETTSÉGEK
		G. PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

A. BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

Befektetett eszközként olyan eszközt szabad kimutatni, melynek az a rendeltetése, hogy a vállalkozás tevékenységét **tartósan**, legalább egy éven túl szolgálja (értékhátártól függetlenül).

B. FORGÓESZKÖZÖK

Minden vagyonelem, mely (rendeltetésszerű használat alapján) a befektetett eszközök közé nem sorolható.

Ezek lehetnek:

- készletek,
- követelések,
- értékpapírok és
- pénzeszközök.

C. AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

Az évek között áthúzódó (két vagy több évet érintő) gazdasági események eredményre gyakorolt hatásának arányossá tétele miatti korrekciós tétel.

(Ha eredményt **növelő** a tétel, akkor **aktív** időbeli elhatárolásról beszélünk.)

D. SAJÁT TŐKE

Olyan tőkerész, amelyet

- a tulajdonos időkorlátozás nélkül bocsát rendelkezésre, illetve az eredményből hagyja a vállalkozásban (felhasználásáról, mozgásairól a vállalkozás dönt),
- jogszabály idesorol,
- eszköz átértékelés során kimutat a gazdálkodó.

E. CÉLTARTALÉKOK

Az adózás előtti eredmény terhére képzett tartalék a tárgyidőszaktól eredő, de a következő év(ek)ben várhatóan jelentkező **kötelezettségek, költségek** és **ráfordítások** fedezésére.

F. KÖTELEZETTSÉGEK

Kötelezettségek azok a szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb **szerződésekből** eredő, pénzforgásban teljesítendő elismert fizetések, amelyek a szállító, vállalkozó, a szolgáltató, a hitelező, a kölcsönző által már **teljesített**, a vállalkozó által **elfogadott, elismert** szállításhoz, szolgáltatáshoz, pénznyújtáshoz kapcsolódnak.

G. PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

Az évek között áthúzódó (két vagy több évet érintő) gazdasági események eredményre gyakorolt hatásának arányossá tétele miatti korrekciós tétel.

(Ha eredményt **csökkentő** a tétel, akkor **passzív** időbeli elhatárolásról beszélünk.)

A/I. IMMATERIÁLIS JAVAK

1. Alapítás - átszervezés aktivált értéke
2. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke
3. Vagyoni értékű jogok
4. Szellemi termékek
5. Üzleti vagy cégérték
6. Immateriális javakra adott előlegek
7. Immateriális javak értékhelyesbítése

A/II. TÁRGYI ESZKÖZÖK

1. Ingatlanok, kapcsolódó vagyoni ért. jogok
2. Műszaki berendezések, felsz. járművek
3. Egyéb berendezések, felsz. járművek
4. Tenyészállatok
5. Beruházások, felújítások
6. Beruházásra adott előleg
7. Tárgyi eszközök értékhelyesbítése

A/III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK

1. Tartós részesedések kapcsolt vállalkozásban
2. Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban
3. Egyéb tartós részesedés
4. Tartósan adott kölcsön egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásban
5. Egyéb tartósan adott kölcsön
6. Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír
7. Befektetett pénzügyi eszközök értékhelyesbítése
8. Befektetett pénzügyi eszközök értékelési különbözete

B/I. KÉSZLETEK

1. Anyagok
2. Befejezetlen termelés és félkész termékek
3. Növendék-, hízó- és egyéb állatok
4. Késztermékek
5. Áruk
6. Készletre adott előlegek

B/II. KÖVETELÉSEK

1. Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők)
2. Követelések kapcsolt vállalkozással szemben
3. Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben
4. Váltókövetelések
5. Egyéb követelések
6. Követelések értékelési különbözete
7. Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete

B/III. ÉRTÉKPAPÍROK

1. Részeseadás kapcsolt vállalkozásban
2. Egyéb részeseadás
3. Saját részvények, üzletrészek
4. Forgatási célú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
5. Értékpapírok értékelési különbözete

B/IV. PÉNZESZKÖZÖK

1. Pénztár, csekkek
2. Bankbetétek

C. AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

1. Bevételek aktív időbeli elhatárolása
2. Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása
3. Halasztott ráfordítások

D. SAJÁT TŐKE

- I. JEGYZETT TŐKE
- II. JEGYZETT, DE BE NEM FIZETETT TŐKE
- III. TÓKETARTALÉK
- IV. EREDMÉNYTARTALÉK
- V. LEKÖTÖTT TARTALÉK
- VI. ÉRTÉKELÉSI TARTALÉK
- VII. MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY (MSZE)

Eredménykategóriák

- (-) A. Üzemi (üzleti) tev. eredménye
- (±) B. Pénzügyi műveletek eredménye
- (=) C. Szokásos vállalkozási eredmény
- (±) D. Rendkívüli eredmény
- (=) E. Adózás előtti eredmény
- (-) Adófizetési kötelezettség
- (=) F. Adózott eredmény
- (-) Osztalékfizetési kötelezettség
- (=) G. Mérleg szerinti eredmény

E. Céltartalékok

1. Céltartalékok a várható kötelezettségekre
2. Céltartalékok a jövőbeni költségekre
3. Egyéb céltartalék

F/I. HÁTRASOROLT KÖTELEZETTSÉGEK

1. Kapcsolt vállalkozással szemben
2. Egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben
3. Egyéb gazdálkodóval szemben

F/II. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK

1. Hosszú lejáratra kapott kölcsönök
2. Átváltoztatható kötvények
3. Tartozások kötvénykibocsátásból
4. Beruházási és fejlesztési hitelek
5. Egyéb hosszú lejáratú hitelek
6. Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben
7. Tartós kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben
8. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek

F/III. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK

1. Rövid lejáratú kölcsönök
2. Rövid lejáratú hitelek
3. Vevőktől kapott előlegek
4. Kötelezettségek áruszállításból, szolgáltatásból (szállítók)
5. Váltótartozások
6. Rövid lejáratú köt. kapcsolt vállalkozással szemben
7. Rövid lejáratú köt. egyéb részesedési viszonyban álló váll. szemben
8. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek
9. Kötelezettségek értékelési különbözete
10. Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete

G. PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

1. Bevételek passzív időbeli elhatárolása
2. Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása
3. Halasztott bevételek